

AKTUELNO: Evropska nedelja imunizacije 2016.

28.04.2016

Nedelja imunizacije (24-30.4. 2016. godine) je godišnji događaj čiji je opšti cilj povećanje obuhvata imunizacijom i jačanjem uverenja o potrebi zaštite svakog deteta od bolesti koje se mogu sprečiti vakcinacijom, sa posebnim akcentom na decu iz teško dostupnih vulnerabilnih i marginalizovanih grupa, koji je inicirala SZO u oktobru 2005. godine, a u čije obeležavanje se uključila Srbija od početka. Obeležavanje ove jedanaeste nedelje po redu u Evropskom regionu, obeležava se istovremeno u svim regionima SZO pod sloganom "Povećajmo obuhvat imunizacijom".

Nedelja imunizacije u Evropskom regionu je inicijativa koja je koordinirana od strane Regionalne kancelarije SZO za Evropu u saradnji sa zemljama članicama i partnerima u cilju povećanja obuhvata i izgradnji pozitivnih stavova u vezi neophodnosti imunizacije. Imunizacija je rezultat kolektivne odgovornosti. Učinite sve da vi i članovi vaše porodice budete pravovremeno i potpuno vakcinisani.

Imunizacija

je jedna od najuspešnijih javno zdravstvenih inicijativa. Imunizacijom se preveniraju bolesti, komplikacije i smrtni ishodi od vakcinama preventabilnih bolesti uključujući rak grlišta materice, difteriju, hepatitis B, morbile, zaušnjake, veliki kašalj, zapaljenje pluća, dečiju paralizu, prolive izazvane rotavirusom, rubelu i tetanus.

Svake

godine se registruje 2-3 miliona smrtnih ishoda od difterije, tetanusa, velikog kašlja i malih boginja kod nevakcinisanih lica, a najviše kod dece ispod 5 godina života. Procenjuje se da svake godine ostane nevakcinisano 18,7 miliona dece u svetu, osnovnim vakcinama prema preporučenom programu imunizacije.

Imunizacija je doprinela

iskorenjivanju velikih boginja i doprinosi iskorenjivanju dečije paralize.

U 2015. godini navršilo se 17 godina od poslednjeg registrovanog autohtonog slučaja dečije paralize izazvanog divljim poliovirusom u Evropskom regionu SZO (Turska 1998.). Sve zemlje regiona stekle su status zemalja bez poliomijelitisa u junu 2002. godine.

Prema podacima SZO, ukupan broj prijavljenih slučajeva dečije paralize na globalnom nivou u 2015. godini iznosio je 74 u odnosu na 350.000 iz 1988. godine (redukcija 99%). Ovo je do sada

najmanji broj registrovanih slučajeva dečije paralize i svi su izazvani divljim virusom poliomijelitisa tip 1. Poliomijelitis se endemski održava samo u dve zemlje u svetu (Pakistan i Avganistan) i u njima su prijavljeni svi slučajevi u odnosu na 125 zemalja 1988. godine, kada je započet proces iskorenjivanja ove bolesti. Od kraja septembra 2015. godine Nigerija ne pripada kategoriji endemskih zemalja za poliomijelitis i u njoj se beleže poslednji slučajevi dečije paralize izazvani polio virusom tip 3 (2012. godine).

Tip 2 virusa dečije paralize se ne registruje od 1999. godine u svetu, a od aprila ove godine sve zemlje koje u svojim programima imunizacije primenjuju oralnu polio vakcinu trebalo je da isključe iz dalje primene vakcinu koju sadrži vakcinalni polio virus tip 2.

Zahvaljujući globalnim

naporima i strategijama u procesu iskorenjivanja dečije paralize, procenjuje se da je svake godine u poslednjih 10 godina sprečeno registrovanje po 200.000 novih

slučajeva bolesti u svetu. Procenjuje se da je oko 1,5 miliona smrtnih ishoda dece uzrasta do 5 godina sprečeno zahvaljujući primeni vakcine i vitamina A, gde je bilo potrebno.

Oko 80% svetske populacije živi u regionima koji su sertifikovani od strane SZO, da su oslobođeni od bolesti paralize. Danas oko 13 miliona ljudi je sposobno da hoda, što znači broj onih koji bi po procenama bio paralisani da nije bilo vakcinacije. Ekonomskim modelovanjem došlo se do podatka da je svet uštedeo najmanje 40-50 biliona dolara u narednih 20 godina, zahvaljujući procesu iskorenjivanja ove opake bolesti. Najvažniji benefit i uspeh je da nijedno dete na svetu ne doživi teške posledice bolesti - doživotnu paralizu.

Pre uvođenja vakcine protiv malih boginja, koja je u primeni skoro 50 godina, procenjuje se da je godišnje umiralo oko 2,6 miliona osoba svake godine.

U 2014. godini, 85% dece u svetu je primilo jednu dozu vakcine protiv malih boginja do svog drugog rođendana, u odnosu na 73% 2000. godine. U istom periodu je registrovana i redukcija smrtnih ishoda za 79%, a procenjuje se da je sprečeno 17,1 miliona smrtnih ishoda primenom vakcine kao najisplativije javno zdravstvene mere. U 2014. godini je registrovano 114.900 smrtnih ishoda morbila, oko 314 svakog dana, odnosno 13 svakog sata. Kod jednog deteta od dvadeset obolelih male boginje izazivaju zapaljenje pluća, a od svakih hiljadu dece koja dobiju male boginje, jedno ili dvoje će umreti.

Preko 22 000 slučajeva morbila je registrovano u Evropi tokom 2015. godine u epidemijama (Kirgistan, BiH, Ruska Federacija, Gruzija, Italija, Nemačka, Kazahstan). Broj slučajeva se održava u odnosu na 2014. godinu, kao i teritorijalna distribucija. Genotip virusa koji dominira je D8. Na osnovu podataka ECDC, u 30 zemalja Evropske unije, prijavljena su 3493 slučaja, od kojih 58 % su slučajevi registrovani u Italiji i Nemačkoj. Oko 64% slučajeva je laboratorijski potvrđeno, a 89 % slučajeva je imalo podatke o vakcinalnom statusu od kojih je 75% nevakcinisano. U uzrasnoj grupi ispod 5 godina je četvrtina slučajeva, a u uzrastu preko 30 godina, 21%. Registrovan je jedan smrtni ishod i 6 slučajeva sa akutnim encefalitisom.

U 1997. godini registrovana je poslednja veća epidemija morbila u Srbiji, na teritoriji Kosova i Metohije sa 3948 obolelih (stopa incidencije 42,9/100.000) i 7 smrtnih ishoda (poslednji registrovani smrtni ishodi od morbila u Republici Srbiji). Stopa incidencije nakon 1998. godine kontinuirano beleži trend opadanja sa 7,21 do najniže registrovane vrednosti od 0,03/100 000 u 2005. i 2006. godini, da bi došlo do porasta u 2007. godini zbog epidemije morbila u Vojvodini (2,68/100.000). Nakon ove epidemije, zbog pada obuhvata i nagomilavanja osetljive populacije, registrujemo nove epidemije 2010/2011 (stopa incidencije 4,93/100.000), kao i 2014/2015 godine (stopa incidencije 5,35/100.000).

I dalje je neophodno raditi na osnovnim strategijama prema planu aktivnosti eliminacije morbila: dostizanju i održavanju obuhvata preko 95% u svim administrativnim jedinicama, dostizanju i održavanju indikatora kvaliteta u aktivnom nadzoru i sprovođenju dopunske imunizacije nevakcinisanih i nepotpuno vakcinisanih lica, kako bi se dostigao cilj eliminacije morbila u najmanje 5 regiona SZO do kraja 2020. godine.

Dramatičan

pad obolevanja od vakcina preventabilnih bolesti dovede u poziciju neke zarazne bolesti da se one smatraju delom prošlosti u Evropi. Nasuprot tome, blizu milion osoba u Evropskom regionu SZO nije vakcinisano osnovim vakcinama i bolesti koje se mogu prevenirati vakcinacijom kontinuirano izazivaju obolevanje, komplikacije/ sekvele i čak smrtnu ishodu.

U prethodnim godinama, zemlje Evropskog regiona su suočene sa epidemijama malih boginja, rubele, zaušnjaka koje se javljaju kod osetljive populacije koja nije vakcinisana ili nije vakcinisana na vreme. Kako zarazne bolesti ne poznaju granice epidemije se šire iz zemlje u zemlju.

Imunizacija mora biti prioritet zbog 7 ključnih razloga:

1. Imunizacija

Imunizacija
spasava živote

2. Imunizacija

je osnovno pravo, ali nije dostupno svima

3. Epidemije

predstavljaju ozbiljne pretnje

4. Zarazne

bolesti mogu da izazovu smrtni ishod

5. Zarazne

bolesti se mogu kontrolisati i odstraniti

6. Imunizacija je isplativa javno zdravstvena mera

Deci u zdravstvenim sistemima treba obezbediti bezbednu, efektivnu, dostupnu i efikasnu vakcinu

Dobro funkcionisanje imunizacionog sistema je jedan od ključnih elemenata za snažan zdravstveni sistem i priprema zemlje za buduće javno zdravstvene izazove. Obuhvat imunizacijom je jedan od indikatora dostupnosti primarne zdravstvene zaštite i procene kapaciteta zdravstvenog sistema

Pojto

epidemije malih boginja i importovanje divljeg virusa dečije paralize predstavljaju i dalje zajedničke pretnje u oblasti zaraznih bolesti koje se mogu sprečiti imunizacijom za zemlje Evropskog regiona SZO, neophodno je intenzivirati sve aktivnosti predviđene planovima aktivnosti na održavanju statusa održavanja zemlje bez poliomijelitisa i eliminacije malih boginja u Republici Srbiji.

Vakcine su vremenom postale črtve svoga uspeha, jer se ne oboleva od tih bolesti, već samo oni koji nisu imali priliku da obole, jer su vakcinisani.

